

حاضر مجلس ناچار است اقدامات عاجلی بکند اگر آقایان موافق باشند مجلس را چند دقیقه تعطیل و جلسه خصوصی تشکیل بدهیم و بعد هم جلسه علنی تشکیل خواهد شد .

(بعضی از نمایندگان صحیح است) در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیمساعت مجدداً بریاست آقای مومن-الملک تشکیل گردید)

رئیس - غرض از تشکیل این جلسه این بود که مطلبی را به آقایان عرض کنم .

جلسه را تشکیل داده ایم ولو اینکه دو دقیقه هم طول بکشد بایستی این مطلب بعرض آقایان برسد .

در نیم ساعت قبل عده نمایندگان حاضر مرکز صهیونک نفر بود . وعده کافی برای اینکه مجلس بتواند در قوانین رأی بدهد هفتاد و شش نفر بود ولی پنج نفر از آقایان یک ربع قبل اجازه خواستند و بطرف حضرت معصومه سلام الله علیها روانه شدند و آقای شیخ الاسلام ملاپری هم امروز رفته بودند بالفعل عده نمایندگان حاضر نود و پنج تصویب شده است عددش هفتاد و چهار است غرض این بود که به آقایان اعلام بشود . عده کافی از حالا به بعد موجود است

(بعضی از نمایندگان صحیح است) رئیس - حالا جلسه خصوصی تشکیل میدهم بعد هم اگر لازم شد جلسه علنی تشکیل خواهد شد .

(در این موقع دو ساعت و نیم از شب گذشته جلسه تعطیل و دیگر تشکیل نگردید) رئیس موقتی مجلس شورای ملی مومن الملک

جلسه (۷)

صورت مشروح مجلس یوم

پنجشنبه ۳۰ برج حوت

۱۳۰۲ مطابق ۱۴

شعبان ۱۳۴۳

(مجلس سه ربع ساعت قبل از غروب بریاست آقای مومن الملک تشکیل گردید) (صورت مجلس یوم قبل را آقای سر کشیک زاده قرائت نمودند)

رئیس - صورت جلسه ایرادی دارد یا خیر؟

(بعضی گفتند خیر)

رئیس - راپرت و کالت آقای اخگر مطرح است . آقای مدرس مخالفت کرده اند .

مدرس - مخالفتم را استرداد کردم رئیس - رأی میگیریم بوکالت آقای اخگر .

آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند .

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . (خطاب با آقای مدرس) نسبت به آقای کاررونی چطور؟ مدرس - آنرا هم استرداد کردم رئیس - این یکی را هم رأی میگیریم آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد . راپرت نمایندگان آقای اجاق مطرح است

مدرس - مخالفت خود را استرداد کردم .

رئیس - کسانی که وکالت آقای اجاق را تصویب می کنند قیام فرمایند (غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . پنج نفر از آقایان پیشنهاد کرده اند که راپرت نمایندگان آقای کی استوان از دستور امروز خارج شود . در این باب مخالفی هست یا خیر؟

بعضی از نمایندگان - خیر

رئیس - آقای ناصر الاسلام پیشنهاد کنندگان را بخوانند

ناصر الاسلام - اگر اجازه بفرمائید اسامی (اسامی پیشنهاد کنندگان بشرح آتی خوانده شد)

مدرس - حاج آقا اسمعیل . آقامیرزا سید حسن خان رحیم . عبدالله یاسانی . اعتبار الدوله . یکی از امضاهای ابقیه است

رئیس - امضای آقای آقا میرزا سید احمد بهجانی است . دیگر راپرتی نیست

نجات - راپرت خود آقای رئیس حاضر است مطرح شود

رئیس - مال بنده می ماند برای جلسه بعد .

(بعضی از نمایندگان - رأی بگیرید)

رئیس - آقای حاج عز الممالک (اجازه)

حاج عز الممالک - بنده تقاضا میکنم رأی گرفته شود

رئیس - خوب رأی میگیریم . آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (اتفاق قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . آقای دست غیب .

حاج سید محمد باقر دست غیب - بنده پیشنهاد می کنم جلسه را ختم کنیم برای خاطر اینکه ۳ عید با هم مصادف شده و اتفاق افتاده و با هم توأم شده یکی عید نوروز است . یکی جمعه است . یکی تولد امام زمان عجل الله فرجه (و چون بعضی از آقایان می خواهند بحضرت عبدالعظیم علیه السلام مشرف شوند (شاید خود این بنده موفق نشوم) ولی بعضی ها می خواهند مشرف شوند و شب جمعه هم هست و مستخدمین مجلس هم هر کدام کار - هائی دارند چون شب عید است از این جهت پیشنهاد می کنم که جلسه را ختم بفرمائید و جلسه بعد راهروقت می خواهید معین بفرمائید

رئیس - تصویب شد . (اجازه)

رئیس - آقای ناصر الاسلام - در این موضوع چیزی نمی خواهم عرض کنم رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - راجع بقسمتهای اولیه بیانات آقای دست غیب که فرمودند امشب جنبه ۳ میدرا بخود گرفته است بنده هم موافقم ولی بعقیده بنده باید این جلسه را تعطیل نکرد و ادامه داد برای اینکه باین هیجانات که از طرف موافق و مخالف نسبت بموضوعات و نسبت بتقاضا - هائی که از عموم ایالات و ولایات و مرکز شده است خاتمه داده شود . امروز را اگر ما تعطیل بکنیم طبعاً برای ایام عید هم چند روز باید تعطیل کرد بعقیده من نمیشود تمام افراد و ملت باین عده از مردم رابدون تکلیف گذاشت همه آقایان میدانند که امروز در نقاط مختلفه ایران منتظر تصمیمات مجلس شورای ملی هستند که مجلس نفیاً و اثباتاً هر چه زودتر تکلیف آنها را معین کند . در اغلب نقاط مملکت شروع بتعطیل شده و بیک مملکتی را بحالت تزلزل و هیجان انداخته اند . البته مصلحت و مقتضی نیست که باین قضا با ادامه داده شود بنابراین برای اینکه باین هیجانات و تظاهرات خاتمه داده شود بهتر این است که مجلس تصمیمی قطعی خودش را امروز بگیرد و عیدی بدهد بملت ایران . خاطر همه آقایان مستحضر است الان چند روز است که وقت مجلس هم مشغول است باینکه راه حلی پیدا کند و بالاخره از نقطه نظر انصاف نه از نقطه نظر نمایندگان که ما هاز طرف مردم داریم باید زودتر ترتیب اثر باظهارات آنها بدهیم و نمیشود بی اعتنائی بحرف های مردم کرد البته مانعی توانیم ترتیب اثر ندهیم و لا اقل بیک جواب فصیح - السکوت بمردم ندهیم بی اعتنائی بتقاضای بیک ملت یا عده از ملت باینکه نفر از برای احدی شایسته نیست مخصوصاً از برای مجلس شورای ملی که خودش را نماینده قاطبه اهالی ایران میدانند بنابراین این بنده بسهم خودم (نمیدانم در اقلیت خواهم اقتدارانه و البته ما هادرا اقلیت هستیم - بجهت اینکه فرا کسیون تجدید اکثریت ندارد) عرض میکنم که باید همین جلسه را ادامه داد و بیک جواب قطعی بمردم داد و الا جواب ندادن بمردم بیک قدری سوء اثر ایجاد خواهد کرد ولی وقتی که مجلس تصمیم قطعی خودش را اتخاذ کند البته موافق و مخالف متقاعد خواهند شد و باینکه مقدمات این امر در جلسات خصوصی تهیه شده و چند ماده هم طبع و توزیع شده و امروز بنده شخصاً تصور می کنم که در این قسمت موافق هم داشته باشم تقاضا و پیشنهاد می کنم که لا اقل همان سه ماده که راجع بتصمیمات مجلس نسبت باین تقاضاهای عمومی شده است در همین جلسه مطرح شود و بیک تکلیفی مجلس معین کند تا مردم هم لا اقل امیدوار شوند که بمجلس

رئیس - آقای ناصر الاسلام (اجازه) ناصر الاسلام - در این موضوع چیزی نمی خواهم عرض کنم رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - راجع بقسمتهای اولیه بیانات آقای دست غیب که فرمودند امشب جنبه ۳ میدرا بخود گرفته است بنده هم موافقم ولی بعقیده بنده باید این جلسه را تعطیل نکرد و ادامه

داد برای اینکه باین هیجانات که از طرف موافق و مخالف نسبت بموضوعات و نسبت بتقاضا - هائی که از عموم ایالات و ولایات و مرکز شده است خاتمه داده شود . امروز را اگر ما تعطیل بکنیم طبعاً برای ایام عید هم چند روز باید تعطیل کرد بعقیده من نمیشود تمام افراد و ملت باین عده از مردم رابدون تکلیف گذاشت همه آقایان میدانند که امروز در نقاط مختلفه ایران منتظر تصمیمات مجلس شورای ملی هستند که مجلس نفیاً و اثباتاً هر چه زودتر تکلیف آنها را معین کند . در اغلب نقاط مملکت شروع بتعطیل شده و بیک مملکتی را بحالت تزلزل و هیجان انداخته اند . البته مصلحت و مقتضی نیست که باین قضا با ادامه داده شود بنابراین برای اینکه باین هیجانات و تظاهرات خاتمه داده شود بهتر این است که مجلس تصمیمی قطعی خودش را امروز بگیرد و عیدی بدهد بملت ایران . خاطر همه آقایان مستحضر است الان چند روز است که وقت مجلس هم مشغول است باینکه راه حلی پیدا کند و بالاخره از نقطه نظر انصاف نه از نقطه نظر نمایندگان که ما هاز طرف مردم داریم باید زودتر ترتیب اثر باظهارات آنها بدهیم و نمیشود بی اعتنائی بحرف های مردم کرد البته مانعی توانیم ترتیب اثر ندهیم و لا اقل بیک جواب فصیح - السکوت بمردم ندهیم بی اعتنائی بتقاضای بیک ملت یا عده از ملت باینکه نفر از برای احدی شایسته نیست مخصوصاً از برای مجلس شورای ملی که خودش را نماینده قاطبه اهالی ایران میدانند بنابراین این بنده بسهم خودم (نمیدانم در اقلیت خواهم اقتدارانه و البته ما هادرا اقلیت هستیم - بجهت اینکه فرا کسیون تجدید اکثریت ندارد) عرض میکنم که باید همین جلسه را ادامه داد و بیک جواب قطعی بمردم داد و الا جواب ندادن بمردم بیک قدری سوء اثر ایجاد خواهد کرد ولی وقتی که مجلس تصمیم قطعی خودش را اتخاذ کند البته موافق و مخالف متقاعد خواهند شد و باینکه مقدمات این امر در جلسات خصوصی تهیه شده و چند ماده هم طبع و توزیع شده و امروز بنده شخصاً تصور می کنم که در این قسمت موافق هم داشته باشم تقاضا و پیشنهاد می کنم که لا اقل همان سه ماده که راجع بتصمیمات مجلس نسبت باین تقاضاهای عمومی شده است در همین جلسه مطرح شود و بیک تکلیفی مجلس معین کند تا مردم هم لا اقل امیدوار شوند که بمجلس

داد برای اینکه باین هیجانات که از طرف موافق و مخالف نسبت بموضوعات و نسبت بتقاضا - هائی که از عموم ایالات و ولایات و مرکز شده است خاتمه داده شود . امروز را اگر ما تعطیل بکنیم طبعاً برای ایام عید هم چند روز باید تعطیل کرد بعقیده من نمیشود تمام افراد و ملت باین عده از مردم رابدون تکلیف گذاشت همه آقایان میدانند که امروز در نقاط مختلفه ایران منتظر تصمیمات مجلس شورای ملی هستند که مجلس نفیاً و اثباتاً هر چه زودتر تکلیف آنها را معین کند . در اغلب نقاط مملکت شروع بتعطیل شده و بیک مملکتی را بحالت تزلزل و هیجان انداخته اند . البته مصلحت و مقتضی نیست که باین قضا با ادامه داده شود بنابراین برای اینکه باین هیجانات و تظاهرات خاتمه داده شود بهتر این است که مجلس تصمیمی قطعی خودش را امروز بگیرد و عیدی بدهد بملت ایران . خاطر همه آقایان مستحضر است الان چند روز است که وقت مجلس هم مشغول است باینکه راه حلی پیدا کند و بالاخره از نقطه نظر انصاف نه از نقطه نظر نمایندگان که ما هاز طرف مردم داریم باید زودتر ترتیب اثر باظهارات آنها بدهیم و نمیشود بی اعتنائی بحرف های مردم کرد البته مانعی توانیم ترتیب اثر ندهیم و لا اقل بیک جواب فصیح - السکوت بمردم ندهیم بی اعتنائی بتقاضای بیک ملت یا عده از ملت باینکه نفر از برای احدی شایسته نیست مخصوصاً از برای مجلس شورای ملی که خودش را نماینده قاطبه اهالی ایران میدانند بنابراین این بنده بسهم خودم (نمیدانم در اقلیت خواهم اقتدارانه و البته ما هادرا اقلیت هستیم - بجهت اینکه فرا کسیون تجدید اکثریت ندارد) عرض میکنم که باید همین جلسه را ادامه داد و بیک جواب قطعی بمردم داد و الا جواب ندادن بمردم بیک قدری سوء اثر ایجاد خواهد کرد ولی وقتی که مجلس تصمیم قطعی خودش را اتخاذ کند البته موافق و مخالف متقاعد خواهند شد و باینکه مقدمات این امر در جلسات خصوصی تهیه شده و چند ماده هم طبع و توزیع شده و امروز بنده شخصاً تصور می کنم که در این قسمت موافق هم داشته باشم تقاضا و پیشنهاد می کنم که لا اقل همان سه ماده که راجع بتصمیمات مجلس نسبت باین تقاضاهای عمومی شده است در همین جلسه مطرح شود و بیک تکلیفی مجلس معین کند تا مردم هم لا اقل امیدوار شوند که بمجلس

رئیس - تصویب شد . (خطاب با آقای مدرس) نسبت به آقای کاررونی چطور؟ مدرس - آنرا هم استرداد کردم رئیس - این یکی را هم رأی میگیریم آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد . راپرت نمایندگان آقای اجاق مطرح است مدرس - مخالفت خود را استرداد کردم .

رئیس - کسانی که وکالت آقای اجاق را تصویب می کنند قیام فرمایند (غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . پنج نفر از آقایان پیشنهاد کرده اند که راپرت نمایندگان آقای کی استوان از دستور امروز خارج شود . در این باب مخالفی هست یا خیر؟

بعضی از نمایندگان - خیر

رئیس - آقای ناصر الاسلام پیشنهاد کنندگان را بخوانند

ناصر الاسلام - اگر اجازه بفرمائید اسامی (اسامی پیشنهاد کنندگان بشرح آتی خوانده شد)

مدرس - حاج آقا اسمعیل . آقامیرزا سید حسن خان رحیم . عبدالله یاسانی . اعتبار الدوله . یکی از امضاهای ابقیه است

رئیس - امضای آقای آقا میرزا سید احمد بهجانی است . دیگر راپرتی نیست

نجات - راپرت خود آقای رئیس حاضر است مطرح شود

رئیس - مال بنده می ماند برای جلسه بعد .

(بعضی از نمایندگان - رأی بگیرید)

رئیس - آقای حاج عز الممالک (اجازه)

حاج عز الممالک - بنده تقاضا میکنم رأی گرفته شود

رئیس - خوب رأی میگیریم . آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (اتفاق قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . آقای دست غیب .

حاج سید محمد باقر دست غیب - بنده پیشنهاد می کنم جلسه را ختم کنیم برای خاطر اینکه ۳ عید با هم مصادف شده و اتفاق افتاده و با هم توأم شده یکی عید نوروز است . یکی جمعه است . یکی تولد امام زمان عجل الله فرجه (و چون بعضی از آقایان می خواهند بحضرت عبدالعظیم علیه السلام مشرف شوند (شاید خود این بنده موفق نشوم) ولی بعضی ها می خواهند مشرف شوند و شب جمعه هم هست و مستخدمین مجلس هم هر کدام کار - هائی دارند چون شب عید است از این جهت پیشنهاد می کنم که جلسه را ختم بفرمائید و جلسه بعد راهروقت می خواهید معین بفرمائید

رئیس - تصویب شد . (اجازه)

رئیس - آقای ناصر الاسلام - در این موضوع چیزی نمی خواهم عرض کنم رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - راجع بقسمتهای اولیه بیانات آقای دست غیب که فرمودند امشب جنبه ۳ میدرا بخود گرفته است بنده هم موافقم ولی بعقیده بنده باید این جلسه را تعطیل نکرد و ادامه داد برای اینکه باین هیجانات که از طرف موافق و مخالف نسبت بموضوعات و نسبت بتقاضا - هائی که از عموم ایالات و ولایات و مرکز شده است خاتمه داده شود . امروز را اگر ما تعطیل بکنیم طبعاً برای ایام عید هم چند روز باید تعطیل کرد بعقیده من نمیشود تمام افراد و ملت باین عده از مردم رابدون تکلیف گذاشت همه آقایان میدانند که امروز در نقاط مختلفه ایران منتظر تصمیمات مجلس شورای ملی هستند که مجلس نفیاً و اثباتاً هر چه زودتر تکلیف آنها را معین کند . در اغلب نقاط مملکت شروع بتعطیل شده و بیک مملکتی را بحالت تزلزل و هیجان انداخته اند . البته مصلحت و مقتضی نیست که باین قضا با ادامه داده شود بنابراین برای اینکه باین هیجانات و تظاهرات خاتمه داده شود بهتر این است که مجلس تصمیمی قطعی خودش را امروز بگیرد و عیدی بدهد بملت ایران . خاطر همه آقایان مستحضر است الان چند روز است که وقت مجلس هم مشغول است باینکه راه حلی پیدا کند و بالاخره از نقطه نظر انصاف نه از نقطه نظر نمایندگان که ما هاز طرف مردم داریم باید زودتر ترتیب اثر باظهارات آنها بدهیم و نمیشود بی اعتنائی بحرف های مردم کرد البته مانعی توانیم ترتیب اثر ندهیم و لا اقل بیک جواب فصیح - السکوت بمردم ندهیم بی اعتنائی بتقاضای بیک ملت یا عده از ملت باینکه نفر از برای احدی شایسته نیست مخصوصاً از برای مجلس شورای ملی که خودش را نماینده قاطبه اهالی ایران میدانند بنابراین این بنده بسهم خودم (نمیدانم در اقلیت خواهم اقتدارانه و البته ما هادرا اقلیت هستیم - بجهت اینکه فرا کسیون تجدید اکثریت ندارد) عرض میکنم که باید همین جلسه را ادامه داد و بیک جواب قطعی بمردم داد و الا جواب ندادن بمردم بیک قدری سوء اثر ایجاد خواهد کرد ولی وقتی که مجلس تصمیم قطعی خودش را اتخاذ کند البته موافق و مخالف متقاعد خواهند شد و باینکه مقدمات این امر در جلسات خصوصی تهیه شده و چند ماده هم طبع و توزیع شده و امروز بنده شخصاً تصور می کنم که در این قسمت موافق هم داشته باشم تقاضا و پیشنهاد می کنم که لا اقل همان سه ماده که راجع بتصمیمات مجلس نسبت باین تقاضاهای عمومی شده است در همین جلسه مطرح شود و بیک تکلیفی مجلس معین کند تا مردم هم لا اقل امیدوار شوند که بمجلس

شورای ملی افلاتا این حد حاضر است که جوابی بآب بدهد بنابراین مخالف هستم با تعطیل مجلس در آلان .

رئیس - آقای دست غیب (اجازه)

دست غیب - فرمایشات آقای تدین همینطور بیکه قسمت اول فراموش بنده را تصدیق کردند قسمت اخیر فرمایشات ایشان را بنده هم تصدیق می کنم برای اینکه مجلس شورای ملی هر چه زودتر باید تکلیف مردم را از مخالف و موافق وله و علیه معلوم کند

و البته آنرا هم تصدیق می کنیم که بلا - تکلیف گذاشتن مردم سوء اثر دارد ولی اگر این را مقایسه کنیم با احساسات مردم و مطالبی که بیک قدری پای مذهب در کار می آید یعنی از قبیل اینکه از نکاسات خارجیت با انعکاسات داخلیش چطور است چون امشب شب جمعه است و شب تولد حضرت صاحب است و شب عید نوروز است ما باید از هر جهت امشب را در انتظار مردم و خودمان و نسبت بعقاید خودمان از این ۳ جهت امشب را مقدس بشماریم .

تدین - همه مقدس می شماریم کسی نگفت مقدس نیست

دست غیب - اجازه بفرمائید و علامت اینکه ما امشب را مقدس می - شماریم (علامت هر چیزی پهلویش محفوظ است .)

تعطیل مجلس شورای ملی است از حالا چرا؟

آقایان تصور میکنند که بهترین علامات برای مقدس شمردن امشب خدمت بملت کردن و تکلیف مردم را معین کردن است و در همین حین باید ما هم همانطور که در سنوات قبل مرسوم و جاری بوده امسال هم چون علاوه بر عید نوروز عید دیگری هم در کار آمده است ما باید بیشتر آنرا اهمیت بدهیم چون عید مذهبی است باید امشب را تعطیل کنیم و علاقه مندی خود را بخصوص بمسئله تولد حضرت حجت عجل الله تعالی فرجه اظهار کنیم و امشب و فردا شب را تعطیل کنیم و بعقیده بنده این تعطیل بیشتر حسن اثر دارد .

بعلاوه آقای تدین فرمودند چند روز هم برای عید تعطیل میشود .

بنده عرض میکنم خوب است از آن طرف در عرض تعطیل را کمتر کنند فردا روز عید است جمعه و شب را تعطیل کنیم روز یک شنبه جلسه بشود و یا برای اینکه ما میخواهیم زودتر تکلیف مردم را معین کنیم روز شنبه عصر مجلس شود .

ولی برای خاطر اینکه امشب در مذهب اسلام و شیعه از شهبای میمون و مبارک گشت بنده تقاضا میکنم که تعطیل بشود .

علاوه بر این چیز دیگری هم هست و آن اینست که ما بیک عید قومی و بیک عید ملی هم داریم که ناچار همه اهل منرهاشان کار هائی دارند و مستخدمین مجلس را من نگاه

میکنم. ۳ روز است گرفتارند. و دیشب و پریشب از صبح تا ساعت شش از شب گذشته کار میکرده اند مخصوصاً دیشب راتانصف شب اینجا بوده اند.

خوب اینها خانه دارند زندگانی دارند ما هم داریم.

شاید یکی از آقایان بخواهند امشب مشغول عبادت و خواندن دعای کیل بشوند حالاً هم نزدیک غروبست آن تصمیماتی را هم که آقای تدین فرمودند در جلسه خصوصی گرفته شده آن تصمیمات را هم امروز البته مجلس نمی تواند فوراً جواب بدهد و ناچار چند روز طول میکشد و میماند برای بعد از عید.

یک نکته دیگری هم الان بنظر من رسیده و آن اینست همین جهتی را که آقای تدین برای ادامه مذاکرات مجلس بیان فرمودند بنده هم به همین جهت که در ذهن ایشان ثبت است و گمان میکنم اشراق باشد و در ذهن بنده هم از اشراقات سینه ایشان اشراق شده بهمان نقطه نظر عرض میکنم اگر امروز و فردا تا روز شنبه مجلس را بگذاریم تعطیل شود و از روز یکشنبه شروع کنیم بجواب دادن مردم اینهم برای مجلس هم برای دولت هم برای مملکت بهتر خواهد بود.

رئیس - آقای مدرس

(اجازه)

مدرس - اگر تقاضا بکنم از آقای تدین که تعطیل را قبول بکنند بنده هیچ عرض نسکنم بهتر است و الا عرض بکنم.

رئیس - آقای حاج سیدالمحققین

(اجازه)

حاج سیدالمحققین - چون آقای تدین در قسمت فرمایشاتشان از فراکسیون تجدید اسمی بردند بنده هم توضیح عرض میکنم که این پیشنهاد آقای دست غیب عقیده خودشان بوده و در فراکسیون آزادی خواه چنین مذاکره نشده است.

(جمعی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - رأی میگیریم. پیشنهاد آقای دست غیب که جلسه ختم شود آقایانی که موافقت بقیام فرمایند.

عده قلیلی قیام نمودند

رئیس - تصویب نشد. یک طرحی جمعی از آقایان داده اند مشتمل بر ماده قرائت می شود.

بشرح ذیل قرائت شد

مقام رفیع مجلس شورای ملی

نظر بتلکرافات عهیده که از تمام ایالات و ولایات و تمام طبقات مملکت در مخالفت با سلسله سلاطین قاجاریه و رأی بانقراض سلطنت خانواده مذکور رسیده و نظیر باینکه تقریباً در تمام تلکرافات واصله اظهار تمایل بجمهوریت شده و صراحتاً اختیار تغییر رژیم را بمجلس شورای دادند و چون قانوناً این تلکرافات کافی برای

تغییر رژیم نیست.

ما امضاء کنندگان ماده ذیل را به مجلس شورای ملی بقید فوریت پیش نهاد می نمایم که به معرض آراء عامه گذاشته شود.

ماده اول - تبدیل رژیم مشروطیت به جمهوریت.

ماده دوم - اختیار دادن بوکاه دوره پنجم که در مواد قانون اساسی موافق مصالح مملکت و رژیم تجدیدنظر نمایند.

ماده سوم - پس از معلوم شدن نتیجه آراء عمومی تغییر رژیم بوسیله مجلس شورای ملی اعلام شود.

رئیس - این طرح ممکن نیست امروز مطرح شود و موافق نظامنامه باید بماند برای جلسه دیگر و فقط مساعدتی که بنده می توانم با امضاء کنندگان این طرح بکنم اینست که از اختیاری که برای بنده در نظامنامه شده است صرف نظر بکنم و آقایان منتظر نشوند که کمسیون مبتکرات تشکیل شده این طرح با آنجا رجوع شود و همینطور باشد تا بعد در خود مجلس مطرح شود.

آقای افشار

(اجازه)

آقا میرزا رضا خان افشار - عرضی ندارم.

رئیس - آقای حائری زاده

(اجازه)

حائری زاده این طرح ...

رئیس - این را باید قبل عرض کنم که روز مذاکره باید از حالا معین شود.

حائری زاده - چون این طرح يك مسأله خیلی مهمی است حتی در کلمات و عباراتش هم باید خیلی دقت شود و جزو یکی از مسائل هادی نمی شود آنرا قرارداد از آقای رئیس استفاده میکنم که از شعب موجوده از هر شعبه يك نفر یا ۲ نفر معلوم شود و این طرح را در آن جا مطالعه کنند و در جلسه آتیه راپرتش را بیاورند و تکلیفش را معین کنند.

رئیس - برای اطلاع خاطر آقایان عرض میکنم باید این طرح در يك جلسه دیگری که امروز نباشد قابل توجه بشود بعد مذاکره بشود.

گفته شد صحیح است

امروز کاری که می توانیم بکنیم این است که آن روزی که این طرح باید در مجلس قابل توجه شود معین نمایم.

آقای کازرونی

(اجازه)

کازرونی - عقیده بنده این است در اولین روزی که عده کافی از وکلاء اعتبارنامه آقایان تصویب شد بایستی هیئت رئیسه دائمی منتخب شود.

رئیس - آن مطلب دیگری است ربطی باین موضوع ندارد.

آقای سهام السلطان

(اجازه)

سهام السلطان - همانطور که بعضی از آقایان مذاکره کردند بنده معتقدم چون فردا عید است البته جلسه تعطیل می شود و برای اینکه بولایات و مردم يك جوابهائی داده شود و هر چه زودتر این مسئله خاتمه پیدا کند روز شنبه را بنده پیشنهاد میکنم که جلسه تشکیل شده و این طرح مطرح شود و اقلاد در ظرف سه چهار روز این تکلیف معین شود چون همه ماها از ولایات تلگرافاتی می رسد که باید تکلیف آنها معین شود مخصوصاً برای بنده هم تلگرافاتی رسیده است بنابراین عرض میکنم هر چه زودتر تکلیف مردم معین شود بهتر خواهد بود این است که پیشنهاد می کنم جلسه آتی عصر شنبه باشد.

رئیس - آقای مدرس

(اجازه)

مدرس - همانطور که آقای حائری زاده اظهار داشتند چون مطلب مطلب مهمی است بنده عرض این است که باید و کلاهی هم که مسافرت کرده اند و شاید قریب ده یا نوزده نفرند آنها هم برگردند و هیئت رئیسه دائمی هم معین شود و این مطلب باین مهمی در حضور تمام و کلا مطرح شود چون الآن ده یا نوزده نفر از وکلاء مسافرنده لهذا عقیده من اینست که باید هیئت رئیسه دائمی تشکیل بشود و این مسافری هم بیایند که شاید تا پنجروز بعد از عید باشد و بعد این مسئله مطرح شود.

رئیس - آقای تدین

(اجازه)

تدین - تشخیص عده کافی با مقام محترم ریاست است و البته مقام محترم ریاست وقتی که این مسئله را تشخیص دادند آنوقت در مجلس مطرح میشود و اما اینکه آقای حائری زاده اظهار کردند که این مطلب خیلی مهم است و عقیده ایشان باید از هر شعبه يك نفر یا دو نفر انتخاب بشود و يك کمسیون تشکیل بشود.

بنده اینجا میگویم يك تذکری به آقا بدهم در عین اینکه تمام اینکارها شده اما بطور غیر رسمی.

زیرا کمسیون دوازده نفری تشکیل شد از هر شعبه دو نفر که يك نماینده اش هم خودتان بودید این مسئله در چند جلسه مطرح شد و بعد هم در جلسه خصوصی بطور غیر رسمی مدتی در آن مذاکره شد و بالاخره تصوری گفتم تمام آقایان فردا در این موضوع این مواد مستحضرند و هر کدام از آقایان آن اندازه که بایستی فکر و دقت و تأمل بکنند تا بحال کرده اند بنا بر این کمسیون دیگری از شعب و غیر شعب بنده تصور نمیکنم لازم باشد مگر آنچه چیزی را که مقام محترم ریاست اظهار کردند و آنهم چون از حق خودشان بود صرف نظر فرمودند بنا بر این من محتاج نیبانم که بکمسیون دیگری ارجاع شود بنابراین بنده موافقم با همان

روزی که آقای سهام السلطان فرمودند در صورتی که مقتضیات قانونی موجود شود در همان جلسه علنی مطرح شود و علاوه چون اوراق مربوطه توزیع شده تا روز شنبه آقایان نمایندگان میتوانند مطالعات کامل در اطراف این مسئله بنمایند و در روز شنبه افکارشان اینجا مطرح شده و اکثریت هر چه رأی داد اطاعت خواهد شد.

رئیس - آقای ناصر الاسلام پیشنهاد کرده اند روز شنبه پس فردا دو ساعت بغروب جلسه تشکیل شود.

(جمعی از نمایندگان صحیح است) رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد ایشان آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. آقای آقا سید یعقوب.

(اجازه)

آقا سید یعقوب - آقای رئیس يك چیزی در این بین فرمودند که بنده نفهیدم گمان میکنم که فرمودند بایستی مذاکرات محدود باشد استعدا میکنم دو مرتبه بفرمائید که بنده ملتفت شوم و بدانم که روز شنبه تکلیفم چیست؟

رئیس - در خارج مجلس عرض میکنم مجلس مقارن غروب ختم شد

رئیس موقتی مجلس شورای ملی: مؤتمن الملك

جلسه (۸)

صورت مشروح مجلس صبح یوم پنجشنبه ۱۴ جماد الثانی ۱۳۰۳ مطابق ۲۸ شعبان ۱۳۴۲ مجلس دو ساعت قبل از ظهر بر ریاست آقای تدین نائب رئیس تشکیل گردید.

صورت جلسه یوم پنجشنبه ۳۰ حوت را آقای سرکشیک زاده قرائت نمودند.

نائب رئیس - نسبت بصورت مجلس مخالفی نیست؟

(یک نفر از نمایندگان - خیر)

نائب رئیس - صورت جلسه تصویب شد.

نظر باینکه امروز چهاردهم جماد و مطابق نظامنامه بایستی هیئت دائمی مجلس انتخاب شود دستور امروز انتخاب هیئت رئیسه دائمی مجلس شورای ملی است ولی قبل از شروع بانتخاب چند فقره راپرت است که از بعضی شعب رسیده به عرض مجلس می رسد.

آقای مشیر معظم (احضار برای قرائت راپرت)

(آقای مشیر معظم راپرت شعبه سوم را راجع بنمایند کی آقای آقا سید یعقوب از ایالات خمسه فارس بشرح آتی قرائت نمودند)

شعبه سوم بدو سیه انتخابات ایالات خمسه فارس رسیدگی نموده انتخابات آنها مطابق قانون شروع و خاتمه یافته در نتیجه از